

การตำหนิในภาษาไทย : การศึกษากลวิธีทางภาษากับข้อคำนึงที่เป็นเหตุจูงใจ

The blaming in Thai : A study of linguistic strategies and native speakers' motivational concerns

สิทธิธรรม อ่องวุฒิวัฒน์ (Sittitam Ongwuttawat)

สาขาวิชาภาษาไทย ภาควิชาภาษาไทยและภาษาวัฒนธรรมตะวันออก

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

อีเมลผู้แต่งหลัก : sittitam209@hotmail.com เบอร์โทร : 081-644-2948

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการศึกษากลวิธีทางภาษาที่ผู้พูดภาษาไทยใช้ในการตำหนิคู่สนทนาและข้อคำนึงที่เป็นเหตุจูงใจหรือปัจจัยที่ผู้พูดภาษาไทยคำนึงถึงในการเลือกใช้กลวิธีทางภาษาในการตำหนิตามแนวคิดวัจนปฏิบัติศาสตร์แนวปลดปล่อย (Emancipatory Pragmatics) โดยใช้แบบสอบถามประเภท Discourse Completion Test (DCT) จากกลุ่มตัวอย่างผู้พูดภาษาไทยที่เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีหลากหลายคณะและหลากหลายชั้นปีของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์จำนวน 100 คน และจากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน ผลการวิจัยพบว่าผู้พูดภาษาไทยเลือกใช้กลวิธีทางภาษาแบบลดน้ำหนักความรุนแรงในการตำหนิมากกว่ากลวิธีทางภาษาแบบตรงไปตรงมา ส่วนข้อคำนึงที่เป็นเหตุจูงใจหรือปัจจัยที่ผู้พูดภาษาไทยคำนึงถึงในการใช้กลวิธีทางภาษาในการตักเตือนมี 2 ส่วน คือ 1) ข้อคำนึงที่เป็นเหตุจูงใจหรือปัจจัยในส่วนที่เป็นวัตถุประสงค์ของการสนทนา และ 2) ข้อคำนึงที่เป็นเหตุจูงใจหรือปัจจัยในส่วนที่เป็นบริบทของการสนทนา โดยการรักษาความสัมพันธ์ของคู่สนทนาเป็นข้อคำนึงที่เป็นเหตุจูงใจหรือปัจจัยที่ผู้พูดภาษาไทยส่วนใหญ่คำนึงถึงมากที่สุดในการใช้กลวิธีทางภาษาในการตำหนิ พฤติกรรมทางภาษาดังกล่าวมีความสัมพันธ์กับปัจจัยทางสังคมวัฒนธรรม 3 ประการ ได้แก่ 1) การมีมุมมองตัวตนแบบพึ่งพา (an interdependent view of self) 2) ความเป็นสังคมแบบอิงกลุ่ม (collectivism) และ 3) ความเป็นวัฒนธรรมบริบทสูง (High context culture)

คำสำคัญ : กลวิธีทางภาษา; การตำหนิในภาษาไทย; ข้อคำนึงที่เป็นเหตุจูงใจ; ภาษากับวัฒนธรรม; วัจนปฏิบัติศาสตร์แนวปลดปล่อย

Abstract

This research article aims to study linguistic strategies which Thai people adopted to blame, as well as to study native speakers' motivational concerns while performing the act through the use of Emancipatory Pragmatics. One hundred undergraduate students studying at Thammasart University in Bangkok campus was requested to complete the DCT questionnaire, then thirty students attended the in-depth interview for the research exploration for the data collecting process. The results indicate that Thai speakers adopted mitigating strategies more frequent than bold-on record strategies. An analysis of native speakers' motivational concerns reveals that there are two types of motivational concerns; the purpose of conversational concern and the context of conversational concern. It indicates that Thai speakers primarily focus on keeping relationship with their interlocutors in blaming. This linguistic motivation behavior might be related to three sociocultural factors: 1) the interdependent view of self, 2) the collectivism society, and 3) the high context culture.

Keyword : linguistic strategy, the blaming in Thai; native speakers' motivational concern; language and culture; Emancipatory Pragmatics

บทนำ

ในบรรดาการปฏิสัมพันธ์หลากหลายประเภท การตำหนินับเป็นการปฏิสัมพันธ์ลักษณะหนึ่งที่น่าสนใจศึกษา เนื่องจากการการปฏิสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นปฏิสัมพันธ์ที่มักเกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน อีกทั้งเป็นการปฏิสัมพันธ์ที่ผู้พูดจำเป็นต้องเลือกว่าจะเลือกใช้กลวิธีทางภาษาอย่างไรในการตักเตือนคู่สนทนา

ในวัฒนธรรมไทย คนไทยมักไม่ตำหนิด้วยวิธีรุนแรงหรือทำลายความสัมพันธ์คู่สนทนาอย่างตรงไปตรงมา เพราะสังคมไทยเป็นสังคมที่หลีกเลี่ยงการแสดงออกให้เห็นความโกรธ และความไม่พอใจ คนไทยจึงมักแก้ไขความขัดแย้งด้วยการประนีประนอม ระวังอารมณ์และการมีใจสงบ (Klausner, 1981) สังเกตได้จากการที่เรามีสำนวน “น้ำซุ่นไว้โน น้ำใสไว้นอก” ซึ่งแสดงให้เห็นว่าแม้เราจะรู้สึกไม่พึงพอใจ เราก็ไม่อาจแสดงออกมาให้ใครรู้ นอกจากนี้คนไทยยังมีวิธีจัดการกับความขัดแย้งโดยวิธีประนีประนอมเพื่อไม่ให้กระทบจิตใจของผู้อื่น ดังในสำนวน “บัวไม่ให้ช้ำ น้ำไม่ให้ขุ่น” เป็นต้น

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่างานวิจัยที่ศึกษาการตกเดือนในภาษาไทย ได้แก่ งานวิจัยของนุชนารถ เพ็งสุริยา (2549) ที่ศึกษาการดำเนินตามกรอบแนวคิดเรื่องความสุภาพของบราวน์และเลวินสัน (Brown, and Levinson, 1978; Brown, and Levinson, 1987) โดยไม่ได้พิจารณาจากมุมมองเจ้าของภาษาและปัจจัยทางสังคมวัฒนธรรม

ดังนั้น ในบทความวิจัยนี้ผู้วิจัยจึงมีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการศึกษาการดำเนินในภาษาไทย โดยมุ่งพิจารณาที่มุมมองเจ้าของภาษาและปัจจัยทางสังคมวัฒนธรรม ซึ่งมีคำถามการวิจัยว่า ผู้พูดภาษาไทยเลือกใช้กลวิธีทางภาษาอย่างไรในการดำเนิน และเมื่ออยู่ในสถานการณ์การดำเนินคู่สนทนา ผู้พูดภาษาไทยคำนึงถึงข้อคำนึงที่เป็นเหตุจูงใจหรือปัจจัยใดบ้างในการดำเนิน

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษากลวิธีทางภาษาที่ใช้ในการดำเนินในภาษาไทยและข้อคำนึงที่เป็นเหตุจูงใจนี้เป็นไปตามแนวทางที่เรียกว่า “Emancipatory Pragmatics” หรือ “วาทปฏิบัติศาสตร์แนวปลดปล่อย”¹

แนวคิดวาทปฏิบัติศาสตร์แนวปลดปล่อย (Emancipatory Pragmatics) เป็นแนวคิดที่เกิดมาจากความร่วมมือของนักวิชาการหลากหลายแขนงสาขาทั้งนักภาษาศาสตร์ นักมานุษยวิทยา นักสังคมวิทยา ตลอดจนนักวิทยาศาสตร์ปริชานที่มีความมุ่งมั่นและยึดอุดมการณ์เดียวกัน คือ การวิเคราะห์ภาษาโดยไม่ละเลยสามัญสำนึก (common sense) ของเจ้าของภาษาในสังคมวัฒนธรรมนั้นๆ

แนวคิดดังกล่าวพยายามเสนอและตั้งคำถามว่า ทฤษฎีทางวาทปฏิบัติศาสตร์ที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย (Established framework) สามารถอธิบายการปฏิสัมพันธ์ของคนในสังคมที่มีโครงสร้างและระบบวิธีคิดแตกต่างจากสังคมตะวันตก ซึ่งเป็นสังคมของเจ้าของทฤษฎีได้อย่างเหมาะสมหรือไม่อย่างไร และการพรรณนาปรากฏการณ์ทางภาษาต่างๆ ที่เกิดขึ้นควรพิจารณาจากมุมมองเจ้าของภาษาหรือปัจจัยทางวัฒนธรรมในสังคมที่เกี่ยวข้องและสนับสนุนให้มีการสร้างกรอบการวิเคราะห์วิธีการปฏิสัมพันธ์ที่ถ่วงถ่วงมาจากความคิดหรือค่านิยมของสังคมนั้นๆ เอง

ในบทความวิจัยนี้ ผู้วิจัยจะได้ศึกษาการดำเนินในภาษาไทยตามแนววาทปฏิบัติศาสตร์แนวปลดปล่อย (Emancipatory Pragmatics) โดยมุ่งพิจารณาปรากฏการณ์ทางภาษาดังกล่าวจากมุมมองเจ้าของภาษาและปัจจัยในสังคมวัฒนธรรมตามแนวทางที่วาทปฏิบัติศาสตร์แนวปลดปล่อย (Emancipatory Pragmatics) เสนอไว้

¹ ผู้วิจัยเรียก “Emancipatory Pragmatics” ว่า “วาทปฏิบัติศาสตร์แนวปลดปล่อย” ตาม ญัฐพร พานโพธิ์ทอง (2555)

นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

1. การตำหนิ ในบทความวิจัยนี้ หมายถึง การที่ผู้พูดบอกให้ผู้ฟังรู้ว่าการกระทำของผู้ฟังเป็นสิ่งที่ไม่ดี ไม่ถูกต้อง ไม่เหมาะสม หรือไม่น่าสนใจในความคิดหรือทัศนคติของผู้พูด
2. กลวิธีทางภาษา ในบทความวิจัยนี้ หมายถึง วิธีการทางภาษาที่ผู้พูดใช้เพื่อวัตถุประสงค์ในการตำหนิผู้ฟัง
3. ข้อความที่เป็นเหตุจูงใจ ในบทความวิจัยนี้ หมายถึง ปัจจัยที่ผู้พูดภาษาไทยคำนึงถึงเมื่อต้องเลือกใช้กลวิธีทางภาษาในการตำหนิ

ขอบเขตของการวิจัย

เนื่องจากบทความวิจัยนี้ ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาการตำหนิใน 2 ประเด็น คือ 1) เพื่อศึกษากลวิธีทางภาษาที่ผู้พูดภาษาไทยใช้ในการตำหนิ และ 2) เพื่อศึกษาข้อความที่เป็นเหตุจูงใจหรือปัจจัยที่ผู้พูดภาษาไทยคำนึงในการใช้กลวิธีทางภาษาในการตำหนิ ดังนั้น วิธีการเก็บข้อมูลและขอบเขตของข้อมูลจึงแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. ส่วนที่เป็นกลวิธีทางภาษาผู้พูดภาษาไทยใช้ในการตักเตือน

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามหรือเรียกว่า Discourse Completion Test (DCT)² เป็นเครื่องมือในการวิจัยจากกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาในระดับปริญญาตรีหลากหลายคณะและหลากหลายชั้นปีของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์จำนวน 100 คน ทั้งนี้ผู้วิจัยแบ่งสถานการณ์การตำหนิในแบบสอบถามออกเป็น 5 สถานการณ์ ได้แก่ 1) สถานการณ์ที่เพื่อนของท่านนำเสนองานหน้าชั้นเรียนไม่ถูกใจท่าน 2) สถานการณ์ที่เพื่อนของท่านใส่เสื้อผ้าไม่ถูกใจท่าน 3) สถานการณ์ที่เพื่อนของท่านทำอาหารที่มีรสชาติไม่ถูกใจท่าน 4) สถานการณ์ที่เพื่อนของท่านทำงานฝีมือส่วนตัวไม่ถูกใจท่าน และ 5) สถานการณ์ที่เพื่อนของท่านเลือกหัวข้อทำรายงานเดียวไม่ถูกใจท่าน

2. ส่วนที่เป็นข้อความที่เป็นเหตุจูงใจหรือปัจจัยที่ผู้พูดภาษาไทยคำนึงในการใช้กลวิธีทางภาษาในการตำหนิ

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลทั้งจากการใช้แบบสอบถามเพื่อต้องการทราบข้อความที่เป็นเหตุจูงใจหรือปัจจัยที่ผู้พูดภาษาไทยคำนึงในการใช้กลวิธีทางภาษาในการตำหนิจากกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาหลากหลายคณะและหลากหลายชั้นปีในระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์จำนวน 100 คน (กลุ่มเดียวกับส่วนที่ 1) และการสัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่มตัวอย่างอีกจำนวนทั้งสิ้น 30 คน

² ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเช่นเดียวกับชาวยุติย เยาวฤทธา (2554) แต่ดัดแปลงให้เข้ากับกลวิธีทางภาษาที่ใช้ในการตำหนิและผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม เนื่องจากการใช้แบบสอบถามทำให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนวิธีหนึ่ง” (ชาวยุติย เยาวฤทธา, 2554)

วิธีดำเนินการวิจัย

ในส่วนวิธีดำเนินการวิจัยสามารถแบ่งได้เป็นขั้นตอนดังนี้

1. จากการสำรวจเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยเลือกใช้แนวทาง Emancipatory Pragmatics หรือวัจนปฏิบัติศาสตร์แนวปลดปล่อยในการอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีทางภาษาที่ผู้พูดภาษาไทยใช้ในการดำหนีกับข้อคำนึงที่เป็นเหตุจูงใจหรือปัจจัยที่ผู้พูดภาษาไทยคำนึงถึง และจากการทบทวนวรรณกรรมว่างานวิจัยที่ศึกษาการดำหนิในภาษาไทย ได้แก่ งานวิจัยของนุชนารถ เพ็งสุริยา (2548) ซึ่งศึกษาการดำหนิตามกรอบแนวคิดของบราวน์และเลวินสันแต่ยังไม่ได้ศึกษาจากมุมมองของเจ้าของภาษาและปัจจัยทางสังคมวัฒนธรรม

2. เลือกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างผู้บอกภาษาจากกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาหลากหลายคณะและหลากหลายชั้นปีในระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์จำนวน 100 คน

3. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในส่วนของการศึกษากลวิธีทางภาษาที่ผู้พูดภาษาไทยใช้ในการดำหนิ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามหรือที่เรียกว่า Discourse Completion Test (DCT) เป็นเครื่องมือ ขณะที่ในการศึกษาข้อคำนึงที่เป็นเหตุจูงใจหรือปัจจัยที่ผู้พูดภาษาไทยคำนึงถึงในการใช้กลวิธีทางภาษาในการดำหนิ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลทั้งจากการใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์เชิงลึก

4. เก็บข้อมูลจากเครื่องมือที่สร้างขึ้น

5. วิเคราะห์ข้อมูล

ในส่วนการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจำแนกการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ 1.วิเคราะห์กลวิธีทางภาษาที่ผู้พูดภาษาไทยใช้ในการดำหนิ โดยในการวิจัยนี้ผู้วิจัยจะได้ศึกษาเฉพาะในส่วนที่เป็นกลวิธีทางภาษาเท่านั้น ไม่รวมถึงการศึกษาคำตอบของกลุ่มตัวอย่างที่เลือกตอบในช่องคำตอบ “ไม่ดำหนิ” และ “ดำหนิโดยใช้วิธีอื่น” และ 2.วิเคราะห์ข้อคำนึงที่เป็นเหตุจูงใจหรือปัจจัยที่ผู้พูดภาษาไทยคำนึงถึงในการใช้กลวิธีทางภาษาในการดำหนิ

การวิเคราะห์กลวิธีทางภาษาที่ใช้ในการดำหนิของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามที่เป็น “ถ้อยคำ” มาวิเคราะห์ เริ่มจากการนำคำตอบมาจำแนกเป็นถ้อยคำโดยพิจารณาจาก 1. การเว้นวรรคของผู้ตอบแบบสอบถามแทนจังหวะหยุดระหว่างถ้อยคำ และ 2. เนื้อความที่สมบูรณ์ของแต่ละถ้อยคำ และเมื่อผู้วิจัยแบ่งคำตอบที่ได้เป็นถ้อยคำแล้วจึงนำถ้อยคำดังกล่าวมาวิเคราะห์ว่าเป็นกลวิธีทางภาษาแบบใด โดยพิจารณาทั้งรูปภาษาและเนื้อความของถ้อยคำนั้น และอาศัยแนวคิดด้านวัจนปฏิบัติศาสตร์เป็นเกณฑ์ โดยการคำนวณหาค่าความถี่ผู้วิจัยจะใช้วิธีการทางสถิติแบบอัตราส่วนร้อยละ

6. เรียบเรียงผลการวิจัย

7. สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอผลการวิจัยออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ 1) กลวิธีทางภาษาที่ผู้พูดภาษาไทยใช้ในการตำหนิ และ 2) ข้อคำนึงที่เป็นเหตุจูงใจหรือปัจจัยที่ผู้พูดภาษาไทยคำนึงถึงในการใช้กลวิธีทางภาษาในการตำหนิ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. กลวิธีทางภาษาที่ผู้พูดภาษาไทยใช้ในการตำหนิ

จากการศึกษาข้อมูลคำตอบของกลุ่มตัวอย่างผู้พูดภาษาไทยพบว่ากลวิธีทางภาษา ที่กลุ่มตัวอย่างเลือกใช้ในการตำหนิสามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภท ดังนี้

1.1 กลวิธีทางภาษาแบบตรงไปตรงมา

กลวิธีทางแบบตรงไปตรงมา ในที่นี้ หมายถึง กลวิธีการใช้ถ้อยคำที่ผู้พูดตำหนิผู้ฟังอย่างตรงไปตรงมา ไม่มีการตกแต่งถ้อยคำ หรือใช้ถ้อยคำที่ไม่สามารถตีความเป็นเจตนาอื่นได้

กลวิธีตรงที่กลุ่มตัวอย่างเลือกใช้ในการตำหนิสามารถเรียงลำดับกลวิธีที่ปรากฏค่าความถี่จากมากไปหาน้อยได้ดังนี้

(1) การบอกว่าการกระทำนั้นไม่ดี ไม่ถูกต้อง ไม่เหมาะสม หรือไม่น่าสนใจ

การบอกว่าการกระทำนั้นไม่ดี ไม่ถูกต้อง ไม่เหมาะสม หรือไม่น่าสนใจ หมายถึง การที่ผู้พูดบอกว่าพฤติกรรมหรือการกระทำของผู้ฟังเป็นสิ่งไม่ดี ไม่ถูกต้อง ไม่เหมาะสม หรือไม่น่าสนใจ มักปรากฏคำบอกปฏิเสธ “ไม่” ในถ้อยคำ

- แกล้งเสนอไม่น่าสนใจอะ (1)

- ทำไม่อร่อยวะ (2)

จากตัวอย่างที่ (1)-(2) จะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างใช้กลวิธีบอกกล่าวไม่ดี ไม่ถูกต้อง ไม่เหมาะสม หรือไม่น่าสนใจโดยปรากฏคำบอกปฏิเสธ “ไม่” ในถ้อยคำ

(2) การแสดงการสั่ง

การแสดงการสั่ง หมายถึง การที่ผู้พูดสั่งเพื่อให้ผู้ฟังเลิกหรือยุติสิ่งที่ผู้ฟังกำลังกระทำ

- ไปเอาออกเถอะแก ใส่อย่างนี้ไม่สวยเลย (3)

- หยุดทำแก ไม่อร่อย ขึ้นไม่กิน (4)

จากตัวอย่างที่ (3)-(4) จะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างใช้กลวิธีสั่งซึ่งได้แก่การสั่งให้เอาชุดที่ใส่ออกและการหยุดทำอาหาร ในตัวอย่างที่ (3) และ (4)ตามลำดับ

1.2 กลวิธีทางภาษาแบบลดน้ำหนักความรุนแรง

กลวิธีทางภาษาแบบลดน้ำหนักความรุนแรง ในที่นี้ หมายถึง กลวิธีการใช้ถ้อยคำที่ผู้พูดไม่ได้แสดงการตำหนิผู้ฟังโดยตรงไปตรงมา แต่ใช้ถ้อยคำลดน้ำหนักความรุนแรงหรือใช้ถ้อยคำที่ต้องอาศัยการตีความ

กลวิธีแบบลดน้ำหนักความรุนแรงที่กลุ่มตัวอย่างเลือกใช้ในการตำหนิสามารถเรียงลำดับกลวิธีที่ปรากฏค่าความถี่จากมากไปหาน้อยได้ดังนี้

(1) การใช้ถ้อยคำลดน้ำหนักความรุนแรง

การใช้ถ้อยคำลดน้ำหนักความรุนแรง หมายถึง การที่ผู้พูดใช้คำหรือถ้อยคำเพื่อทำให้การตำหนิมีน้ำหนักเบาลง มักปรากฏคำลดปริมาณ “นิด” “นิดนึ่ง” “นิดหน่อย” เป็นต้น

- ที่แกละนมมันเร็วไปนิดมัยวะ (5)

- มันเค็มไปนิดนึ่งจ๊ะ (6)

จากตัวอย่างที่ (5)-(6) จะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างใช้กลวิธีการใช้ถ้อยคำลดน้ำหนักความรุนแรงโดยปรากฏคำลดปริมาณ “นิด” และ “นิดนึ่ง” ตามลำดับ

(2) การแสดงความคิดเห็น

การแสดงความคิดเห็น หมายถึง การที่ผู้พูดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการกระทำของผู้ฟังเพื่อลดน้ำหนักการตำหนิ มักปรากฏคำกริยา “ว่า” “คิดว่า” “มีความเห็น” “มีความเห็นว่า”

- ชื่นว่าแกน่าจะทาสีให้มันเข้มกว่านั้นะ (7)

- เรามีความเห็นว่าคุณน่าจะทำงานห่วย ... (8)

จากตัวอย่างที่ (7)-(8) จะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างใช้กลวิธีการแสดงความคิดเห็นโดยปรากฏคำกริยา “ว่า” และ “มีความเห็นว่า” ในตัวอย่างที่ (7) และ (8) ตามลำดับ

(3) การแสดงการถาม

การแสดงการถาม หมายถึง การที่ผู้พูดแสดงการถามผู้ฟังถึงการกระทำบางอย่างของผู้ฟังเพื่อลดน้ำหนักการตำหนิ

- มันจะสวยเธอแกลใส่ชุดนี้ (9)

- แกละแบบนี้ มันจะเร็วไปมัยแก (10)

จากตัวอย่างที่ (9)-(10) จะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างใช้กลวิธีแสดงการถามเพื่อให้ผู้ฟังเห็นว่าการกระทำดังกล่าวเป็นสิ่งที่ไม่ดี ไม่ถูกต้อง ไม่เหมาะสม หรือไม่น่าสนใจ โดยปรากฏคำแสดงการถาม “เธอ” และ “มัย” ในตัวอย่างที่ (9) และ (10) ตามลำดับ

(4) การแสดงความลังเลหรือไม่แน่ใจ

การแสดงความลังเลหรือไม่แน่ใจ หมายถึง การที่ผู้พูดใช้ถ้อยคำแสดงความลังเลหรือไม่แน่ใจเพื่อลดน้ำหนักการตำหนิผู้ฟัง มักปรากฏคำหน้ากริยา “อาจ” “อาจจะ” หรือคำอุทานแสดงความลังเลหรือไม่แน่ใจ “เออ”

- มันอาจจะหวานไปนะ ขึ้นว่าแกเพิ่มน้ำตาลไปหน่อยดีกว่า (11)

- เออ หัวข้อมันจะเล็กไปมัยกับวิชานี้ที่อาจารย์เค้าให้ตั้ง 30 คะแนน (12)

จากตัวอย่างที่ (11) –(12) จะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างใช้กลวิธีการแสดงความลังเลหรือไม่แน่ใจโดยปรากฏคำหน้ากริยา “อาจจะ” และคำอุทานแสดงความลังเลหรือไม่แน่ใจ “เออ” ในตัวอย่างที่ (11) และ (12) ตามลำดับ

(5) การเสนอแนะ

การเสนอแนะ หมายถึง การที่ผู้พูดใช้ถ้อยคำเสนอแนะให้ผู้ฟังกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด เพื่อลดน้ำหนักการตำหนิ มักปรากฏการใช้คำหน้ากริยา “ลอง” ในถ้อยคำ

- แกลองใส่กางเกงแทนกระโปรงดีกว่า มันจะทำให้แกดูเพรียวลง เชื่อชั้นสิ (13)

- ขึ้นยากให้แกลองไปดูหนังสือในห้องสมุดก่อนตัดสินใจทำรายงานหัวข้อนี้ (14)

จากตัวอย่างที่ (13)-(14) จะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างใช้กลวิธีการเสนอแนะโดยปรากฏคำว่า “ลอง” ในถ้อยคำ

(6) การแสดงความสงสัยหรือประหลาดใจ

การแสดงความสงสัยหรือประหลาดใจ หมายถึง การที่ผู้พูดใช้ถ้อยคำแสดงความสงสัยหรือประหลาดใจเกี่ยวกับการกระทำที่ไม่ดี ไม่ถูกต้อง ไม่เหมาะสม หรือไม่น่าสนใจของผู้ฟังเพื่อลดน้ำหนักการตำหนิ คำที่ปรากฏใช้ คือ “สงสัย” “งง” “ประหลาดใจ” “แปลกใจ” นอกจากนี้ยังปรากฏใช้คำอุทานแสดงความสงสัย เช่น “เฮ้” เป็นต้น

- ขึ้นสงสัยว่าทำไมแกถึงเลือกใส่ชุดนี้วะ (15)

- เฮ้ แต่ก่อนแกทำอาหารไม่เค็มนะ (16)

จากตัวอย่างที่ (15)-(16) จะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างใช้กลวิธีการแสดงความสงสัยหรือประหลาดใจโดยปรากฏคำกริยา “สงสัย” และคำอุทานแสดงความสงสัย “เฮ้” ในตัวอย่างที่ (15) และ (16) ตามลำดับ

(7) การกล่าวชมก่อนแสดงการตำหนิ

การกล่าวชมก่อนแสดงการตำหนิ หมายถึง การที่ผู้พูดใช้ถ้อยคำกล่าวชมถึงคุณสมบัติบางอย่างของผู้ฟังก่อนแล้วจึงแสดงการตำหนิ มักปรากฏคำเชื่อม “แต่” ในถ้อยคำ

- ที่จริงรายงานแก่น่าสนใจนะ แต่ชั้นว่าขอบเขตมันยังไม่ชัด (17)

- กระโปรงตัวนี้สวยนะแก แต่ชั้นว่ามันทำให้หุ่นแกดูอวบไปวะ (18)

จากตัวอย่างที่ (17) – (18) จะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างใช้กลวิธีการกล่าวชม (ที่พิมพ์ตัวหนา) ก่อนแล้วจึงแสดงการตักเตือน (ที่พิมพ์ตัวเอน) โดยปรากฏคำเชื่อม “แต่” ในถ้อยคำ

จากที่กล่าวมาทั้งหมดสามารถสรุปดังตารางที่ 1 อัตราส่วนความถี่ของกลวิธีทางภาษาทั้งกลวิธีทางภาษาแบบตรงไปตรงมาและกลวิธีทางภาษาแบบลดน้ำหนักความรุนแรงที่ผู้พูดภาษาไทยใช้ในการดำเนิน

ตารางที่ 1 ความถี่ของกลวิธีทางภาษาทั้งกลวิธีทางภาษาแบบตรงไปตรงมาและกลวิธีทางภาษาแบบลดน้ำหนักความรุนแรงที่ผู้พูดภาษาไทยใช้ในการดำเนิน

กลวิธีทางภาษาแบบตรงไปตรงมา (ครั้ง / ร้อยละ)	กลวิธีทางภาษาแบบลดน้ำหนักความรุนแรง (ครั้ง / ร้อยละ)
1.การบอกว่าการกระทำนั้นไม่ดี ไม่ถูกต้อง ไม่เหมาะสม หรือไม่น่าสนใจ (39 ครั้ง / ร้อยละ 6.02)	1.การใช้ถ้อยคำลดน้ำหนักความรุนแรง (116 ครั้ง / ร้อยละ 17.92)
2.การแสดงการสั่ง (26 ครั้ง/ร้อยละ 4.01)	2.การแสดงความคิดเห็น (98 ครั้ง / 15.14)
	3.การแสดงการถาม (87 ครั้ง /ร้อยละ 13.44)
	4.การแสดงความลังเลหรือไม่แน่ใจ (81 ครั้ง / ร้อยละ 12.51)
	5.การเสนอแนะ (76 ครั้ง / ร้อยละ 11.74)
	6.การแสดงความสงสัยหรือประหลาดใจ (64 ครั้ง / ร้อยละ 9.89)
	7.การกล่าวชมก่อนแสดงการดำเนิน (60 ครั้ง ร้อยละ 9.27)
65 ครั้ง / ร้อยละ 4.07	582 ครั้ง / ร้อยละ 89.55
647 ครั้ง / ร้อยละ 100	

จากตารางที่ 1 ข้างต้นแสดงให้เห็นว่าเมื่อผู้พูดภาษาไทยอยู่ในสถานการณ์ที่ดำเนินสนทนา ผู้พูดภาษาไทยจะเลือกใช้กลวิธีแบบลดน้ำหนักความรุนแรงมากกว่ากลวิธีทางภาษาแบบตรงไปตรงมา ดังจะเห็นได้จากการเลือกใช้กลวิธีทางภาษาแบบลดน้ำหนักความรุนแรงในอัตราส่วนถึงร้อยละ 89.55 ขณะที่เลือกใช้กลวิธีทางภาษาแบบตรงไปตรงมาในอัตราส่วนเพียงร้อยละ 4.07 ลักษณะดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าสังคมไทยเป็นสังคมที่หลีกเลี่ยงการเผชิญหน้า และคนไทยมักแก้ไขความขัดแย้งด้วยการประนีประนอม (Klusner,1981)

2 ข้อคํานึงที่เป็นเหตุจูงใจหรือปัจจัยที่ผู้พูดภาษาไทยคํานึงถึงในการใช้กลวิธีทางภาษาในการตำหนิ

ในส่วนนี้ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลทั้งจากการใช้แบบสอบถามเพื่อต้องการทราบข้อคํานึงที่เป็นเหตุจูงใจหรือปัจจัยที่ผู้พูดภาษาไทยคํานึงในการใช้กลวิธีทางภาษาในการตำหนิจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 คน และจากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่มตัวอย่างอีกจำนวนทั้งสิ้น 30 คน

ผลการศึกษาพบว่าข้อคํานึงที่เป็นเหตุจูงใจหรือปัจจัยที่ผู้พูดภาษาไทยคํานึงในการใช้กลวิธีทางภาษาในการตำหนิพบทั้งข้อคํานึงที่เป็นเหตุจูงใจหรือปัจจัยในส่วนที่เป็นวัตถุประสงค์ของคู่สนทนาและข้อคํานึงที่เป็นเหตุจูงใจหรือปัจจัยในส่วนที่เป็นบริบทของการสนทนา

ตารางที่ 2 ข้อคํานึงที่เป็นเหตุจูงใจหรือปัจจัยที่ผู้พูดภาษาไทยคํานึงถึงในการใช้กลวิธีทางภาษาในการตำหนิ

1. ข้อคํานึงที่เป็นเหตุจูงใจหรือปัจจัยในส่วนที่เป็นวัตถุประสงค์ของการสนทนา (ครั้ง/ร้อยละ)	2. ข้อคํานึงที่เป็นเหตุจูงใจหรือปัจจัยในส่วนที่เป็นบริบทของการสนทนา	
	2.1 บริบทที่เกี่ยวข้องกับผู้พูดและ/หรือคู่สนทนา (ครั้ง/ร้อยละ)	2.2 บริบทที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์การสนทนา (ครั้ง/ร้อยละ)
1) การรักษาความสัมพันธ์ของคู่สนทนา (121 ครั้ง/ร้อยละ 19.29)	1) สถานภาพและ/หรือบทบาทของผู้พูดและคู่สนทนา (68 ครั้ง/ร้อยละ 10.84)	1) การมีหรือไม่มีบุคคลที่สามในขณะที่สนทนา (67 ครั้ง/ ร้อยละ 10.68)
2) การทำให้คู่สนทนาเข้าใจอย่างตรงไปตรงมา (20 ครั้ง/ร้อยละ 3.18)	2) ความเกี่ยวข้องและ/หรือความสัมพันธ์ในอดีตระหว่างผู้พูดกับคู่สนทนา (65 ครั้ง/ร้อยละ 10.36)	2) ลักษณะของเรื่องที่ตำหนิ (59 ครั้ง/ร้อยละ 9.40)
	3) ความอาวุโสของผู้พูดและคู่สนทนา (61 ครั้ง/ร้อยละ 9.72)	3) โอกาสและ/หรือบรรยากาศขณะที่ตำหนิ (53 ครั้ง/ร้อยละ 8.45)
	4) ความสนิทระหว่างผู้พูดและคู่สนทนา (45 ครั้ง/ร้อยละ 7.17)	4) ภาพรวมของสถานการณ์การสนทนา (28 ครั้ง/ร้อยละ 4.46)

ตารางที่ 2 ข้อคำนึงที่เป็นเหตุฉุกเฉินหรือปัจจัยที่ผู้พูดภาษาไทยคำนึงถึงในการใช้กลวิธีทางภาษาในการตำหนิ (ต่อ)

1. ข้อคำนึงที่เป็นเหตุฉุกเฉินหรือปัจจัยในส่วนที่เป็น วัตถุประสงค์ของการสนทนา (ครั้ง/ร้อยละ)	2. ข้อคำนึงที่เป็นเหตุฉุกเฉินหรือปัจจัยในส่วนที่เป็นบริบท ของการสนทนา	
	2.1 บริบทที่เกี่ยวข้องกับผู้พูด และ/หรือคู่สนทนา (ครั้ง/ร้อยละ)	2.1 บริบทที่เกี่ยวข้องกับผู้พูด และ/หรือคู่สนทนา (ครั้ง/ร้อยละ)
	5) ลักษณะนิสัยของคู่สนทนา (40 ครั้ง/ร้อยละ 6.37)	
	279 ครั้ง/ร้อยละ 44.49	207 ครั้ง/ร้อยละ 33.01
141 ครั้ง/ ร้อยละ 22.48	486 ครั้ง/ร้อยละ 77.51	
	627 ครั้ง/ร้อยละ 100.00	

จากตารางจะเห็นว่าข้อคำนึงที่เป็นเหตุฉุกเฉินหรือปัจจัยที่ผู้พูดภาษาไทยคำนึงถึงในการใช้กลวิธีทางภาษาในการตำหนิมีทั้งในส่วนที่เป็นวัตถุประสงค์ของการสนทนาและส่วนที่เป็นบริบทของการสนทนา โดยการรักษาความสัมพันธ์ของคู่สนทนาเป็นปัจจัยที่ผู้พูดภาษาไทยคำนึงถึงมากที่สุด

ผู้วิจัยเห็นว่าพฤติกรรมทางภาษาดังกล่าวมีความสัมพันธ์กับปัจจัยทางสังคมวัฒนธรรม 3 ประการ ดังนี้

1. การมีมุมมองตัวตนแบบพึ่งพา (an interdependent view of self)

Markus and Kitayama (1991) กล่าวว่า ในแต่ละสังคมย่อมมีแนวคิดเรื่องตัวตน (self) แตกต่างกัน เช่น สังคมอเมริกันจะมีมุมมองตัวตนแบบอิสระ (an independent view of self) ส่วนสังคมญี่ปุ่นจะมีมุมมองตัวตนแบบพึ่งพา (an interdependent view of self)

ทั้งนี้ Markus and Kitayama อธิบายว่าคนที่มุมมองตัวตนแบบอิสระจะมองว่าตนเองมีเอกลักษณ์ที่แตกต่างและเป็นอิสระจากบุคคลอื่น ในขณะที่คนที่มุมมองตัวตนแบบพึ่งพาจะมองว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของความสัมพันธ์ทางสังคมและตัวตนของเรากับบุคคลอื่นมีความเกี่ยวข้องกัน

Markus and Kitayama ชี้ให้เห็นว่าคนในสังคมที่มีมุมมองตัวตนแบบพึ่งพาจะได้รับการปลูกฝังให้ประพฤติตนตามที่สังคมหรือกลุ่มกำหนดและคำนึงถึงความรู้สึกของผู้อื่นเป็นสำคัญ ลักษณะดังกล่าวจึงส่งผลให้คนในสังคมที่มีมุมมองตัวตนแบบพึ่งพา มีความสุภาพอ่อนน้อม ไม่กระทำให้คู่สนทนาไม่รู้สึกที่ไม่ดีโดยตรงไปตรงมาเพื่อรักษาความเป็นกลุ่มหรือความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันไว้

ณัฐพร พานโพธิ์ทอง และศิริพร รักดีผาสุข (2557 : 5-6) ได้เสนอทัศนะไว้อย่างน่าสนใจว่า มุมมองตัวตนแบบพึ่งพาของคนไทยมีความสัมพันธ์กับแนวคิดพุทธศาสนาเรื่อง “ปฏิจลสมุบาท” (หลักธรรมที่เน้นเรื่องความเกี่ยวเนื่องและเป็นเหตุปัจจัยกันและกัน) กล่าวคือ คู่สนทนาที่มีมุมมองตัวตนแบบพึ่งพาย่อมจะปฏิสัมพันธ์ด้วยลักษณะถ้อยที่ถ้อยอาศัยและพยายามหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้าความขัดแย้ง สอดคล้องกับที่ Klauser (1981) ได้อธิบายว่า คนไทยมักหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้าสังคม และปัจจัยประการสำคัญที่กำหนดการประพฤติปฏิบัติของคนไทยให้เป็นเช่นนั้น คือ หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ทั้งนี้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาจะกำหนดให้คนหลีกเลี่ยงการแสดงอารมณ์รุนแรง หลบหลีกการเข้าไปผูกพัน และหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้า

ดังนั้น การที่กลุ่มตัวอย่างผู้พูดภาษาไทยพยายามที่จะเลือกใช้กลวิธีทางภาษาแบบลดน้ำหนักความรุนแรงในการดำเนินจึงสอดคล้องกับปัจจัยทางสังคมวัฒนธรรมเรื่องการมีมุมมองตัวตนแบบพึ่งพาเนื่องจากถ้าผู้พูดภาษาไทยเลือกใช้กลวิธีทางภาษาแบบลดน้ำหนักความรุนแรงที่ถ้อยยอมจะช่วยสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างกันซึ่งเป็นลักษณะสำคัญของสังคม

2. ความเป็นสังคมแบบอิงกลุ่ม (collectivism)

Hofstede (1984,1987) เสนอว่าสังคมที่ดำรงอยู่ในแต่ละวัฒนธรรมอาจแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ คือ 1. สังคมแบบอิงกลุ่ม(collectivism) หรือสังคมที่สมาชิกในสังคมต่างให้ความสำคัญกับการอยู่ร่วมกันเป็นพวกพ้องและพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน และ 2.สังคมแบบอิงบุคคล(individualism) หรือสังคมที่สมาชิกในสังคมมักให้ความสำคัญกับการอยู่อย่างเป็นปัจเจกและให้ความสำคัญการอยู่แบบตัวคนเดียวมากกว่าการรวมกลุ่มเป็นพวกพ้อง

ทั้งนี้ Hofstede และนักสังคมวิทยาและนักมานุษยวิทยาหลายท่าน เช่น Triandis (1995) Mulder (1996) Pongsapich (1998) (2527) สุพัตรา สุภาพ (2529) และเมตตา วิวัฒนานุกูล (2549) จัดให้สังคมไทยมีลักษณะเป็นสังคมแบบอิงกลุ่ม กล่าวคือ คนที่อยู่ในสังคมที่มีลักษณะเช่นนี้จะให้ความสำคัญกับกลุ่มและต้องการการยอมรับจากกลุ่ม เนื่องจากเห็นว่าการอยู่ร่วมกันและการพึ่งพาอาศัยกันเป็นสิ่งสำคัญ ดังนั้นการแสดงพฤติกรรมของคนในสังคมแบบอิงกลุ่มจึงมักจำคำนึงถึงความรู้สึกของคนอื่นเป็นสำคัญ

ดังนั้น การที่กลุ่มตัวอย่างผู้พูดภาษาไทยพยายามเลือกใช้กลวิธีทางภาษาในการดำเนินด้วยกลวิธีทางภาษาแบบลดน้ำหนักความรุนแรงจึงสอดคล้องกับปัจจัยทางสังคมวัฒนธรรมเรื่องความเป็นสังคมแบบอิงกลุ่มเนื่องจากสังคมอิงกลุ่มเป็นสังคมที่ผู้พูดจำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยกัน เพราะฉะนั้นการเลือกใช้กลวิธีทางภาษาแบบลดน้ำหนักความรุนแรงในการดำเนินจึงสามารถช่วยสร้างความสัมพันธ์อันดีให้สมาชิกภายในกลุ่ม

3. ความเป็นวัฒนธรรมบริบทสูง (High context culture)

Hall (1976,1981) เป็นผู้นำเสนอแนวคิดเรื่อง วัฒนธรรมบริบทสูง(High context culture) และวัฒนธรรมบริบทต่ำ(Low context culture) ทั้งนี้วัฒนธรรมบริบทต่ำ(Low context culture) เป็นวัฒนธรรมที่เชื่อว่าคำพูดเพียงอย่างเดียวสามารถตีความการสื่อสารได้ทั้งหมด โดยไม่ต้องดูความหมายจากท่าทาง การแสดงออกและบริบทแวดล้อมต่าง ๆ ร่วมด้วย การพูดจาของคนในวัฒนธรรมนี้มักจะพูดตรงไปตรงมาและไม่ค่อยคำนึงถึงบริบทแวดล้อมเท่าใดนัก

ทั้งนี้นักวิชาการทางสังคมวิทยาและมานุษยวิทยาหลายท่าน เช่น Hall (1976,1981) Mulder(1996) Pongsapich (1998) Roongrengsuke and Chansuthus (1998:171) สุพัตรา สุภาพ (2528) พกศรีวิภา เอื้ออมรวิช (2547) จัดให้สังคมไทยเป็นสังคมที่มีวัฒนธรรมบริบทสูง (High context culture) กล่าวคือ ในการแสดงความไม่พอใจ คนไทยไม่ได้คำนึงถึงเฉพาะจุดมุ่งหมายหรือเป้าหมายในการปฏิสัมพันธ์เท่านั้น แต่ยังคำนึงถึงบริบทของการปฏิสัมพันธ์ด้วย และเชื่อว่าคำพูดเพียงอย่างเดียวนั้นไม่สามารถตีความการสื่อสารได้ทั้งหมด ต้องดูความหมายจากท่าทาง การแสดงออกและบริบทแวดล้อมต่าง ๆ ร่วมกัน การพูดจาของคนในวัฒนธรรมนี้มักจะพูดอ้อมค้อม ไม่ตรงประเด็น และจะรักษาความสัมพันธ์โดยดูความเหมาะสมกับบริบท บุคคล กาลเทศะ และโอกาสในการสนทนา

จากการสอบถามโดยใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์พบว่าปัจจัยทางสังคมวัฒนธรรมเรื่องความเป็นวัฒนธรรมบริบทสูง (High context culture) อาจสามารถนำมาใช้อธิบายข้อคำนึงที่เป็นเหตุจูงใจหรือปัจจัยในกลุ่มตัวอย่างผู้พูดภาษาไทยที่ระบุว่าปัจจัยในเรื่องบริบทของการแสดงความไม่พอใจทั้งในบริบทที่เกี่ยวข้องกับผู้พูดและ/หรือคู่สนทนาหรือบริบทที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์การสนทนาเป็นปัจจัยที่คำนึงถึงเมื่อต้องเลือกใช้กลวิธีทางภาษาในการดำเนินคู่สนทนา

อภิปรายผล

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการศึกษากลวิธีทางภาษาที่ผู้พูดภาษาไทยใช้ในการดำเนินและข้อคำนึงที่เป็นเหตุจูงใจหรือปัจจัยที่ผู้พูดภาษาไทยคำนึงถึงในการเลือกใช้กลวิธีทางภาษาในการดำเนินคู่สนทนา

ผลการวิจัยพบว่าผู้พูดภาษาไทยเลือกใช้กลวิธีทางภาษาแบบลดน้ำหนักความรุนแรงในการดำเนินมากกว่ากลวิธีทางภาษาแบบตรงไปตรงมา

ส่วนข้อคำนึงที่เป็นเหตุจูงใจหรือปัจจัยที่ผู้พูดภาษาไทยคำนึงถึงในการใช้กลวิธีทางภาษาในการดำเนินมี 2 ส่วน คือ 1.ข้อคำนึงที่เป็นเหตุจูงใจหรือปัจจัยในส่วนที่เป็นวัตถุประสงค์ของการสนทนา และ2.ข้อคำนึงที่เป็นเหตุจูงใจหรือปัจจัยในส่วนที่เป็นบริบทของการสนทนา โดยการรักษา

ความสัมพันธ์ของคู่สนทนาเป็นข้อคำนึงที่เป็นเหตุจูงใจหรือปัจจัยที่ผู้พูดภาษาไทยส่วนใหญ่คำนึงถึงมากที่สุดในการใช้กลวิธีทางภาษาในการดำเนิน

พฤติกรรมทางภาษาดังกล่าวมีความสัมพันธ์กับปัจจัยทางสังคมวัฒนธรรม 3 ประการ ได้แก่ 1. การมีมุมมองตัวตนแบบพึ่งพา (an interdependent view of self) 2. ความเป็นสังคมแบบอิงกลุ่ม (collectivism) และ 3. ความเป็นวัฒนธรรมบริบทสูง (High context culture)

แม้ว่างานวิจัยนี้จะมุ่งศึกษาเฉพาะกลวิธีทางภาษาที่ใช้ในการดำเนินในภาษาไทย แต่จากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามส่วนหนึ่งยังเลือกตอบแบบสอบถามในช่องคำตอบ “ไม่ดำเนิน” และ “ดำเนินโดยใช้วิธีอื่น” นอกเหนือจากการใช้กลวิธีทางภาษา และจากการสังเกตของผู้วิจัย ผู้วิจัยพบว่าข้อคำนึงที่เป็นเหตุจูงใจหรือปัจจัยในการดำเนินยังมีความสัมพันธ์กับการไม่ดำเนินรวมไปถึงการดำเนินโดยใช้วิธีอื่น

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเฉพาะนักศึกษาเท่านั้น และอาจยังไม่ได้เป็นตัวแทนของผู้ใช้ภาษาไทยทั้งหมด ซึ่งหากได้มีการศึกษาต่อไปก็จะทำให้เข้าใจแง่มุมของการบอกเลิกสัญญาในภาษาไทยในแง่มุมที่ละเอียดและกว้างขวางมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

ณัฐพร พานโพธิ์ทอง. (2555). เอกสารคำสอนรายวิชาการวิเคราะห์ภาษาไทยตามแนววจนปฏิบัติ

ศาสตร. กรุงเทพฯ: ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ณัฐพร พานโพธิ์ทอง และศิริพร ภักดีผาสุข. (2557). ผู้พูดภาษาไทยปฏิสัมพันธ์อย่างไรในการ

สนทนาแบบเน้นภารกิจ : การศึกษาข้อมูล Mister O ตามแนว Emancipatory

Pragmatics. กรุงเทพฯ: ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

นุชนารถ เพ็งสุริยา. (2548). การใช้ภาษาเพื่อแสดงการดำเนินของคนไทย. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์

ปริญญาโท. ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ .

พักตร์วิภา เอื้ออมรวณิช. (2547). ปัจจัยที่มีผลต่อความเจ็บในท้องเรียนของนักศึกษาไทยใน

ระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. ภาควิชาภาษาตะวันตก

คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร.

เมตตา วิวัฒน์านุกุล. (2549). การสื่อสารต่างวัฒนธรรม. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่ง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุพัตรา สุภาพ. (2529). สังคมและวัฒนธรรมไทย: ค่านิยม ครอบครัว ศาสนาและประเพณี.

กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.

Hall, S. (1976). *Visual culture : the reader*. London ; Thousand Oaks : SAGE

Publications in association with the Open University.

- Hofstede, G. (1984). **Culture's consequences** : international differences in work-related Values. Beverly Hills : Sage Pub.
- Hofstede, G. (1987). **Culture's consequences** : international differences in work-related values .Beverly Hills : Sage Pub.
- Klauser, W, J. (1981). **Reflections on Thai Culture**. Bangkok :Suksit Siam.
- Markus, H. R., and Kitayama, S. (1991). **Culture and the Self**: Implications for Cognition, Emotion, and Motivation. *Psychological Review* 98, 2:224-253 .
- Mulder, N. (1996). **Inside Thai society** : An interpretations of everyday life. Amsterdam: Pepin Press.
- Pongsapich, A (eds). (1998). **Traditional and changing Thai world view**. Bangkok: Chulalongkorn University Press.
- Roongrengsuke, S., and D. Chansuthus. (1998). **Conflict management in Thailand**. In K. Leung and D. Tjosvold (Eds.), *Conflict management in the Asia Pacific assumptions and approaches in diverse culture*, 167- 221. Singapore: Wiley.
- Triandis, H, C. (1995). **Individualism and collectivism**. Boulder : Westview Press.